

SLAGKRACHT RESULTAAT DOOR VISIE

JAARVERSLAG 2007

Inzet, techniek, (daad)kracht, doorzettingsvermogen, souplesse, beheersing van onderdelen: het zijn alle elementen die topsport maken tot wat het is. Maar tegelijk is het bedrijven van topsport meer. Het is vooral een kwestie van visie hebben en het werken naar een duidelijk einddoel. Ook Waterschap De Dommel bedreef in 2007 topsport. Om uiteindelijk de vereiste topprestatie neer te kunnen zetten en resultaat te boeken was bij alle onderdelen visie zowel de leidende als bindende factor.

Waterschap De Dommel staat voor goed waterbeheer, zowel voor kwaliteit als voor kwantiteit. Het zorgt voor schoon, niet te veel en niet te weinig water en treft maatregelen om overlast van water te voorkomen. Om een goed beeld te kunnen scheppen hoe Waterschap De Dommel dit wil bereiken, zijn de wateropgaven in kaart gebracht aan de hand van zes thema's: droge voeten, voldoende water, schoon water, schone waterbodem, natuurlijk water en mooi water.

INLEIDING

EEN GOED BEGIN IS HET HALVE WERK. EEN OPTIMAAL RESULTAAT VRAAGT DUS OM EEN OPTIMALE START. GECONCENTREERD IN DE STARTBLOKKEN, MET HET GEVOEL EN DE ZEKERHEID DAT JE STRAKS ALLES KUNT EN ZULT GEVEN OM JE DOEL TE BEREIKEN. DAT GEEFT JE DIRECT AL EEN VOORSPRONG.

EEN GOED RESULTAAT MET MOOI SPEL

VERDER KOERSEN OP VERTROUWEN

Goede coaches staan niet alleen aan de zijlijn als symbool voor de club. Ze zijn de club, met hart en ziel. Ze denken mee, voelen mee en leven mee. En stralen datgene uit wat Waterschap De Dommel als geheel uitstraalt: vertrouwen, kwaliteit, daadkracht en visie. Watergraaf Peter Glas en secretaris-directeur Ruud Viergever zijn meer dan trots op de verrichtingen van hún team in 2007.

“Trots zijn we op het feit dat we als waterschap een gesmeerd en geolied team vormen, zowel in de bestuurskamer als in het veld”, zegt Peter Glas. “Hierin schuilt wellicht ook mede de oorzaak voor de vele successen die we in 2007 wisten te boeken.”

“Je wilt alles in het werk stellen om de organisatie nog beter te laten draaien”, vult Ruud Viergever aan. “Als we kijken naar de resultaten, dan zijn we meer dan tevreden. Maar we kunnen nóg meer. Dat kan door meer sturing en meer ruimte

te bieden aan de organisatie. Het lijkt haast op een paradox, maar het werkt. Door heldere kaders te stellen en medewerkers zelf verantwoordelijk voor hun ontwikkeling te maken, schep je een sterke basis van waaruit je nog veel meer kunt bereiken. We werken hier met losse verhoudingen. Zo houden we rekening met werk én privé, allemaal op basis van vertrouwen. En wat zie je? De productie gaat omhoog. Het wederzijds vertrouwen dat binnen de organisatie

ontstaat - tussen bestuur, leiding en medewerkers - projecteer je vervolgens als organisatie naar de buitenwereld, zodat je ook daar als een betrouwbare club wordt ervaren.”

Doelrealisatie

Doelrealisatie staat bij het waterschap hoog in het vaandel. Kijkend naar 2007 is dat zeker niet overdreven gesteld. De lijst is haast eindeloos. Naast een goede uitvoering van de kerntaken werden er veel bijzondere projectmijlpalen bereikt. De investeringen in de uitvoeringsprojecten kwamen met 19 miljoen euro uit op een record. Nieuwe samenwerkingen en co-producties kwamen tot stand, bijvoorbeeld op het gebied van de afvalwaterketen en gebiedsprocessen. Een nieuw bestuursakkoord inzake de Reconstructie werd gesloten met het nieuwe provinciale bestuur. Vakblad Intermediair koos De Dommel opnieuw als beste non-profit werkgever en er werd een hoge score behaald bij de bedrijfsvergelijking zuiveren. Bovendien werden de eerste successen geboekt op het gebied

van flexibele huisvesting en flexibele werkplekken. En dat de belastingtarieven, afgezien van een normale inflatiecorrectie, niet gestegen zijn, mag je gerust bijzonder noemen. “Daarbij mag je niet vergeten dat we er steeds in slagen om een co-financiering te behalen die rond de 50% ligt”, zegt Glas. “We merken ook steeds vaker dat partners onze manier van werken waarderen.”

Meer dan resultaatvoetbal

Toch is het niet alleen resultaatvoetbal wat het waterschap speelt. “Je moet je tegelijk ook afvragen of het mooi voetbal is”, aldus Glas. “Natuurlijk wil je plannen halen, wil je resultaat boeken. Maar niet ten koste van alles. Je wilt ook weten hoe de medewerkers het proces ervaren hebben, hoe de diverse partners en bestuurders de samenwerking hebben ervaren. In dat opzicht spelen we bij De Dommel een minder sobere partij dan vroeger. Het mooie voetbal helpt bij het behalen van resultaat bij een volgende partij.” “Daarnaast moet je de buitenwacht wat te bieden hebben”, sluit Viergever aan.

“Zo is het denk ik een hele goede zaak dat we ‘mooi water’ als thema hebben benoemd. We betrekken steeds vaker partijen die op lokaal niveau georganiseerd zijn. Dit heeft positieve effecten op het draagvlak. De burger, toch de financieel drager van ons werk, ziet én merkt steeds meer van het resultaat. De maatregelen voor droge voeten of een schoon water zijn erg belangrijk, maar zie je nauwelijks. Een mooie wandelroute langs het water is bijvoorbeeld veel zichtbaarder.”

Verbeterpunten en ambities

De watergraaf en de secretaris-directeur zijn ook realistisch. Ze zien altijd verbeterpunten. “Er staat nu een sterke organisatie, met een dito basis”, zegt Glas. “We werken steeds meer in gebiedsprocessen. Ik denk dat we daarmee zelfs al voorlopen. Maar het moet beter omdat we alleen door goede samenwerking, tussen alle partijen in het gebied, kunnen werken aan de waterdoelen. Ook op het gebied van duurzaamheid kunnen we ons nog verbeteren.”

BETROKKEN COACHES

5

BETROKKEN COACHES ZIJN CONSTANT IN BEWEGING. HOEWEL ZE AAN DE ZIJLIJN STAAN, VORMEN ZE EEN BELANGRIJK ONDERDEEL VAN HET TEAM DAT TOPPRESTATIES MOET LEVEREN. AANMOEDIGINGEN NIET ALLEEN DOOR TACTISCH INZICHT EN BIJSTURING, MAAR OOK EN VOORAL DOOR MEE TE LEVEN, MEE TE VOELEN EN MEE TE DELEN.

We willen als waterschap verder een bijdrage leveren aan de mondiale waterproblematiek. Door kennis te delen, of door een daadwerkelijke fysieke bijdrage. Zodat we straks een CO₂-neutrale organisatie zijn!” Ook Viergever ziet verbeterpunten en ambities voor het waterschap. “We willen de samenwerking met andere organisaties op het gebied van de afvalwaterketen nog verder uitbouwen. Wat ik trouwens als een kans beschouw. De komende jaren krijgen we te maken met het

krappe aanbod op de arbeidsmarkt. In 2013 zullen er in Nederland 500.000 banen zijn die niet kunnen worden ingevuld. We zullen op dit gebied moeten zoeken naar andere en creatieve oplossingen.”

De toekomst

In de toekomst liggen er nog voldoende uitdagingen. “De nieuwe Waterwet en Waterschapswet en de verwachte wetgeving voor Omgevingsrecht en Ruimtelijke Ordening vragen om flink wat

aanpassingen”, aldus Glas. “Wellicht zullen we daardoor ook andere samenwerkingsverbanden aan moeten gaan. Verder worden in november 2008 de Waterschapsverkiezingen gehouden. Met een nieuw kiessysteem op basis van een lijstenstelsel in plaats van een personenstelsel. Een stelsel met meer ‘politiek’ Ook dat vraagt om aanpassingen. Maar ik ben ervan overtuigd dat met datgene wat we in 2007 hebben gezaaid ook 2008 weer een fors oogstjaar wordt.”

Hoogtepunten 2007

Ruud Viergever, secretaris-directeur

“We hebben hard gestuurd op een balans tussen belofte en realisatie. Dit heeft zijn vruchten afgeworpen en is voor mij een van de hoogtepunten van 2007. Daarbij ben ik trots op het feit dat we nooit bewust zijn gegaan voor een eerste plek als werkgever en dit tóch voor elkaar hebben gekregen. Ook dat is een bevestiging van de goede koers die we varen.”

Peter Glas, watergraaf

“Om onze doelen te kunnen realiseren is het belangrijk dat we over voldoende middelen beschikken. De bestuurs-overeenkomst die de Noord-Brabantse waterschappen met de Provincie hebben gesloten is in dat opzicht belangrijk. Maar ook goede arbeidsvoorwaarden voor het personeel zijn noodzakelijk. Ik ben dan ook erg blij dat we een goede cao voor de waterschapssector hebben kunnen afsluiten. We kunnen terecht zeggen dat we in 2007 een goede wedstrijd hebben gespeeld!”

DROGE VOETEN

Dat het klimaat aan het veranderen is, mag inmiddels als een gegeven worden beschouwd. Net zoals het feit dat door dit veranderende klimaat de kans op wateroverlast de komende jaren groter zal worden. Voor het waterschap betekent dit dat we alle zeilen zullen moeten bijzetten om ervoor te zorgen dat we ondanks dat toekomstbeeld toch droge voeten blijven houden in het stroomgebied van de Beerze, de Reusel en de Dommel. Kennis en innovatie zijn de sleutelwoorden bij het verbeteren van onze prestaties, ook bij het voorkomen van wateroverlast.

Om onze kennis van watersystemen te kunnen vergroten, blijft verder onderzoek belangrijk. Het waterschap draagt bij aan onderzoek door derden, maar voert het in beperkte mate ook zelf uit. Tegelijk zorgen we door innovatie voor verbeterde en nieuwe producten. Zo hebben we in 2007 samen met natuurorganisaties, ZLTO, Provincie

Noord-Brabant en de Brabantse waterschappen een onderzoek afgerond dat was gericht op de relatie tussen waterberging en natuurontwikkeling. In dit project werd veel draagvlak gecreëerd doordat alle betrokkenen als kennisdragers fungeerden en niet alleen als belangenbehartiger. Het onderzoek werd op het waterschapshuis afgesloten met een symposium.

Daar kregen alle partijen de kans om hun ervaringen met elkaar te delen. Dat was erg waardevol, want de kennis die hieruit ontstond kan door het waterschap

direct worden gebruikt bij de uitvoering van projecten.

Uitvoeringsprojecten

In 2007 bevonden de projecten Valkenswaard-Zuid, Baest-Spoordonk, Diessens Broek en Beekse Dijk-West zich in de planfase. Dit jaar werden al wel de projecten Tongelreep (Fase 1), Rummeling en Ruiting uitgevoerd.

Innovatie: niet altijd gemakkelijk

Het is niet altijd gemakkelijk om innovaties ook daadwerkelijk door te voeren en nieuwe dingen te ontwikkelen binnen een op volle

toeren draaiende organisatie.

De aspiraties komen niet altijd overeen met de mogelijkheden.

Zo moet je soms bijstellen, iets wat zelfs de beste topsporter overkomt. In 2007 hadden we bijvoorbeeld het hoogwatervoorspellingsmodel willen actualiseren. Maar helaas hebben we dit door moeten schuiven naar 2008. Wel komt er steeds meer aandacht voor innovatie. Meer en meer zoeken we daarbij de samenwerking op met onderzoeksinstituten, universiteiten en het bedrijfsleven. Zowel op nationaal als internationaal niveau.

VOORBEREID OP HOOGWATER

Het waterschap zal de komende jaren een verdere professionaliseringsslag moeten maken in de calamiteitenzorg. Daarvoor werd in 2007 een meerjarig oefenplan opgesteld. Bij hoogwater werken we samen met vele partners in het gebied. We hebben gemeenten, Provincie, brandweer, politie en andere diensten in kaart gebracht en daarbij concrete afspraken gemaakt om, in het geval van calamiteiten, samen de veiligheid van de burgers te kunnen garanderen. Op basis van dit plan worden onze calamiteiten-functionarissen opgeleid en getraind.

A high-action photograph of a swimmer in a pool, captured mid-stroke with a massive splash of water. The swimmer's head and arms are visible above the surface, while their legs and fins are partially submerged. The water is a vibrant blue, and the splash is white and frothy. The background shows the pool's lane lines and a clear sky.

VLOEIENDE UITVOERING

KAN HET NÓG BETER, NÓG SNELLER? OP JACHT NAAR SUCCES IS DE TOPSPORTER VOORTDUREND OP ZOEK NAAR NIEUWE, BRUIKBARE MIDDELEN EN KENNIS. DOOR DIE NIEUWE KENNIS IN DE PRAKTIJK TE BRENGEN BOEKT HIJ STEEDS BETERE RESULTATEN.

VOLDOENDE WATER

Om te zorgen voor voldoende water is het belangrijk om de verdroging van natuurgebieden aan te pakken. Daarvoor werkt het waterschap aan een robuust watersysteem waarin de verschillende belangen - die van stedelijk gebied, landbouw én natuur - zo goed mogelijk worden bediend. Immers, het belang voor de natuur is vaak anders dan het agrarisch of stedelijk belang.

Samenwerking met andere partijen, zoals grondeigenaren en medeoverheden, is noodzakelijk om successen te kunnen boeken. In 2007 werd dan ook vaak de dialoog opgezocht met betrokken partijen. Zo hebben we agrariërs voorgelicht over het belang van samenwerken en over de compensatie van mogelijk nadelige gevolgen.

Natte natuurplels

In 2007 werd veel aandacht besteed aan de zogenaamde 'natte natuurplels'. Dit zijn belangrijke natuurpleiden met een bijzondere ecologische waarde, die sterk afhankelijk zijn van water. Veel van de gebieden zijn verdroogd, waarbij ook de waterkwaliteit nog eens te wensen over laat. In 2007 waren

we met name bezig met de voorbereiding van de aanpak van de natte natuurplels De Scheeken, Geelders, Leenderbos, Nuenens Broek, De Nemer, in totaal ongeveer 2500 hectare.

Onderhoud op maat

Goed onderhoud van de watergangen is belangrijk voor een goede afvoer van voldoende

water. Zo besteedde Waterschap De Dommel in 2007 veel aandacht aan de explosieve groei van de grote waternavel. Er moest veel meer waternavel worden verwijderd dan in de jaren daarvoor.

AANPAK WATERNAVEL

In 2007 groeide er in het gebied van Waterschap De Dommel ruim tien keer zoveel waternavel dan in de jaren daarvoor. Door deze explosieve groei lukte het onvoldoende om de plant in een vroeg stadium te bestrijden. Sommige watergangen groeiden daardoor dicht en de waterafvoer werd belemmerd. Dit jaar werkte het waterschap met een nieuwe methode van verwerking van de waternavel. Nadat de waternavel is ingedroogd wordt deze gecomposteerd en niet meer afgevoerd naar een stortplaats.

Samen met andere waterschappen wil Waterschap De Dommel verder onderzoek doen naar mogelijkheden om de plant terug te dringen of zelfs weg te krijgen. Ook door het geven van juiste voorlichting aan tuincentra en tuinliefhebbers met een vijver hopen we een verdere verspreiding van waternavel te voorkomen.

PERFECTE HARMONIE

HET IS VAAK MOEILIK OM DE JUISTE BALANS TE VINDEN.
DE TOPSPORTER WERKT VOORTDUREND AAN ZIJN
EVENWICHT. EEN EVENWICHT TUSSEN ALLE ONDERDELEN,
ZODAT ER EEN PERFECTE HARMONIE ONTSTAAT.

NATTE NATUURPAREL DE SCHEEKEN

Waterschap De Dommel en haar partners presenteerden in 2007 het ontwerp voor herstel van Natte Natuurparel De Scheeken; een belangrijk waterafhankelijk natuurgebied in Brabant. Het ontwerp bevat maatregelen voor verbetering van de natuur en heeft oog voor landschap, cultuurhistorie, recreatie en landbouw.

Uitgangspunt is het maken van een ontwerp, waarbij naast verbetering van water en natuur, ook ruimte is voor een mooier landschap en behoud van cultuurhistorie. De beleving van het gebied wordt versterkt door wandel-, fiets- en ruiterspaden te verbinden. De maatregelen zijn zo gekozen dat de negatieve invloed van de maatregelen op de omliggende landbouw beperkt blijven. Waar wel effecten optreden, wordt vooraf met de betreffende eigenaren contact opgenomen over de compensatie van schade.

SCHOON WATER

Het spreekt bijna voor zich dat we moeten zorgen voor schoon water. Om de geplande doelstellingen ook daadwerkelijk te bereiken, is de samenwerking met andere partijen binnen de waterketen erg belangrijk gebleken. Daarom heeft het waterschap in 2007 de banden met gemeenten en andere partijen ook verder uitgebouwd. Verschillende projecten vormen daar het levende bewijs van. Projecten die in 2007 werden voorbereid of zelfs opgestart.

In 2007 werden bijvoorbeeld twee watergangen gesaneerd en sloot het waterschap diverse afvalwaterakkoorden, o.a. met de gemeenten Boxtel, Oisterwijk en Haaren. Met het 'Emissiebeheersplan deelplan rwzi's' zijn de gewenste prestaties van de rioolwaterzuiveringen op de middellange en lange termijn in beeld gebracht. De resultaten van dit plan leiden tot een emissiebeheersstrategie voor de komende jaren. Ook voor de handhaving van schoon water bleek de samenwerking met andere partijen zijn vruchten af te werpen.

Doelgericht realiseren

Doelgericht realiseren betekent ook dat we er soms voor kiezen om iets juist níet te doen. Dit is bijvoorbeeld het geval met het project Slibgisting Mierlo. Doel van het project was om milieu- én kostenvoordeel te behalen. Het van de rioolwaterzuivering Eindhoven afkomstige slib wordt getransporteerd naar de slibverwerking in Moerdijk voor verbranding. Het project zou in een verbeterde slibindikking moeten

voorzien. De milieuvoordelen zouden zitten in minder vervoer over de weg en het beschikbaar krijgen van duurzaam geproduceerde energie. Economisch voordeel zou worden behaald door de verkoop van deze energie en minder transportkosten. Inmiddels is gebleken dat het project om meerdere redenen economisch niet rendabel is. Reden waarom de investering in het project niet langer verantwoord is en daarom ook niet wordt uitgevoerd.

Handhaving

Samen sterk: een cliché, maar tegelijk een waarheid als een koe. Dat bleek bijvoorbeeld bij de handhaving van regels die zijn bedoeld om schoon water te garanderen. In 2007 is wat dat betreft een flinke verbeterslag

ingezet. Zo werd dit jaar het samenspel tussen het waterschap en de Algemene Inspectiedienst (AID) verder ingezet. Naast meer overleg worden gezamenlijk milieuvluchten uitgevoerd en is de pilot Vernieuwing Toezicht gestart om controle-overlast door overheden bij bedrijven te verminderen. Bovendien onderging de handhaving een verdere professionalisering door het project Van handhaven naar verbeteren, onderdeel van het landelijk project Professionalisering Handhaving Milieuwetgeving. Door de professionalisering en het strict toepassen van een vastgestelde handhavingsstrategie is in het gebied van Waterschap De Dommel het aantal overtredingen in de agrarische sector aanzienlijk verminderd

t.o.v. 2006. In de praktijk blijkt dat de regels veel beter worden nageleefd.

Clustering aanpak rioolgemaal Oost

Ook bij het verbeteren van rioolgemaal en -leidingen kan coöperatie een belangrijke rol spelen. Deze moeten in de zuiveringsgebieden van Eindhoven, Sint-Oedenrode en Soerendonk worden aangepakt. Door de flinke toename van afvalwater door inwoners, industrie, toerisme en een

TEAMWORK

Bij teamwork is de timing een essentieel onderdeel. Het is belangrijk dat je op het juiste moment het stokje doorgeeft aan je medespeler. Een optimale onderlinge afstemming zorgt voor een optimaal teamresultaat.

uitbreiding van het 'verharde oppervlak' kunnen ze niet meer voldoen aan de afnameverplichting. Vooral als het hevig of langdurig heeft geregend stort onverdund afvalwater te vaak over in de vrije natuur, met alle gevolgen van dien. Voor de acht rioolgemalen in de regio Oost is in 2007 begonnen met de voorbereiding van een gezamenlijke aanpak. Hierdoor denken we als waterschap marktvoordelen te behalen en maken we het voor aannemers interessanter om zich in te schrijven op de aanbesteding.

Innovatie

In 2007 is voor het thema schoon water ingezet op innovaties. Doel is het verkrijgen van inzicht in maatregelen en investeringen die het afvalwatersysteem kunnen verbeteren. Met de TU Delft, Universiteit Gent en TU Eindhoven zijn we een studie gestart om via Real Time Control (RTC) gebruik te maken van de berging die aanwezig is in het aanvoerstelsel van rioolwater van de rioolwaterzuivering Eindhoven. Dit is een kosteneffectieve maatregel voor het verbeteren van de water-

kwaliteit van de rivier de Dommel. In de eerste fase is het meetnet geïnstalleerd. Dat bestaat uit een aantal debiet-metingen in de aanvoerriolen en on-line kwaliteitsmetingen voor Chemisch Zuurstof Verbruik (CZV), ammonium, fosfaat en temperatuur, zowel in de riolering als op de rwzi Eindhoven. In 2007 lag de nadruk op het verzamelen en interpreteren van de gegevens van het meetnet.

LAGERE KOSTEN DOOR SAMENWERKING

In 2007 zijn afvalwaterakkoorden gesloten tussen Waterschap De Dommel en de gemeenten Boxtel, Haaren, Oisterwijk en Sint-Michielsgestel. Doel: het gezamenlijk aanbesteden van rioolreiniging en rioolinspectie. Deze aanpak levert flinke voordelen op. Op de eerste plaats kunnen door de besteksomvang gunstige prijzen worden bedongen bij de aannemers. In totaal levert dit een besparing in de geraamde kosten van maar liefst 10% op. Doordat vijf partijen één bestek opstellen en aanbesteden zijn de gemeenten en het waterschap bovendien minder tijd aan voorbereiding kwijt. Daarnaast leidde de samenwerking tot een kwalitatief beter bestek, dat duidelijkheid biedt bij besprekingen over meer- en minderwerk. Hierdoor zijn de kosten van het meerwerk lager dan voorheen. Tenslotte kunnen de betrokken partijen kennis en ervaring uitwisselen over rioolreiniging en -inspectie, meetgegevens over riolering en rioolwaterzuivering en ervaringen over het beheer en onderhoud van riolering en rioolwaterzuivering. De betrokken partijen zijn allen zeer enthousiast over de samenwerking.

NATUURLIJK WATER

Beekherstel, de aanleg van ecologische verbindingzones, het onderhoud en beheer van waterlopen en het vispasseerbaar maken van stuwen: al deze maatregelen vallen onder de noemer natuurlijk water. Als waterschap werken we samen met andere partijen aan mogelijkheden om natuurlijk water weer als vast landschapselement een rol te laten spelen.

In 2007 hadden we als waterschap 4,9 km beekherstel gepland en 3,5 km ecologische verbindingzone. Uiteindelijk werd 7,9 km beekherstel en 4,2 km ecologische verbindingzone gerealiseerd, op beide fronten dus ruimschoots 'over de finish'. Daarbij wisten we vier barrières (stuwen) voor vissen op te heffen, terwijl we er drie hadden gepland.

Resultaatgericht

Verschillende projecten zijn er op gericht volop mogelijkheden te bieden aan natuurlijke processen en natuurlijk water. Daarbij vinden we het als waterschap van wezenlijk belang dat we resultaatgericht werken. Niet alleen laten deze voorbeelden zien dat we in 2007 resultaatgericht te werk zijn gegaan. Ook een project als de Kleine Dommel, dat in 2007 werd afgerond, mag als een mooi voorbeeld van 'slagkracht' worden beschouwd.

RESULTAAT

13

NA ALLE VOORBEREIDINGEN WIL JE
UITEINDELIJK OVER DE FINISH KOMEN
EN RESULTAAT BOEKEN, HOE HOOG
DE LAT OOK LIGT. ALLEEN ZO LAAT JE
ZIEN DAT JE DE TITEL 'TOPSPORTER'
WERKELIJK VERDIENT.

DE KLEINE DOMMEL KRONKELT WEER

In 2007 is de heringerichte Kleine Dommel bij Heeze in gebruik genomen. Het waterschap herstelde de oorspronkelijk, kronkelende loop van de Kleine Dommel. Daarvoor werd de oude meander, die grotendeels was dichtgegroeid met moerasplanten, wilgen en elzen, uitgediept en weer aangesloten op de huidige loop van de Kleine Dommel. Nu kan de meander voldoende water afvoeren, waardoor natuurlijke beekprocessen weer volop de ruimte krijgen.

Ook werd de stuw in het gebied, die een barrière voor vissen bleek te zijn, vervangen door een bekkenvistrap. Negen drempels van natuursteen vangen in kleine stapjes het verval in de stuw op. Daardoor kunnen vissoorten, zoals het bierpje en de serpeling, zich vrij stroomopwaarts bewegen van het Eindhovens Kanaal tot aan Sterksel om zich voort te planten.

Binnen het project werd bovendien gelijktijdig een maatregel getroffen tegen verdroging. Nabij de nieuwe vistrap zijn namelijk vijf kleine stuwen geplaatst die ervoor zorgen dat de grondwaterstanden in de natuurgebieden stijgen. Dit is op zijn beurt gunstig voor de ontwikkeling van een natuurlijk beekdal.

SCHONE WATERBODEM

Een schone waterbodem is een waterbodem waarin geen onacceptabele risico's zijn voor mens, dier of plant. Ook is in een schone waterbodem de verdere verspreiding van verontreinigende stoffen in het gebied van Waterschap De Dommel tot een aanvaardbaar minimum teruggebracht.

Het waterschap streeft ernaar om deze processen zoveel mogelijk onder controle te houden.

Om aan de doelstelling van een schone waterbodem te voldoen, saneerde het waterschap in 2007 onder meer twee watergangen en werd verder invulling gegeven aan het project 'Emissiebeheersplan deelplan rwzi's'. Op basis daarvan is voor de komende jaren een emissiebeheersstrategie ontwikkeld.

Verwijdering vervuilde slib

In september 2007 ronden het waterschap en projectbureau Actief Bodembeheer de Kempen het herinrichtingsproject van de Klotputten en de Vleut bij

Eindhoven af.

Deze zandvangen waren dichtgeslibd en functioneerden niet meer. Herinrichting van deze zand- tot slibvangen was nodig om vervuild slib al vóór Eindhoven af te vangen. Met het verwijderen van ruim 230.000 kubieke meter slib werd tegelijk ruim 15.000 kilogram cadmium en 400.000 kilogram zink verwijderd. Hierdoor werd verdere verspreiding van verontreinigd slib in de Dommel stroomafwaarts voorkomen. De kosten voor dit project bedroegen circa 12 miljoen euro.

PERFECTE CONTROLE

OM DE AFSPRONG ZO OPTIMAAL MOGELIJK EN VLOEIEND TE LATEN VERLOPEN,
ZORG JE DAT JE EEN PERFECTE CONTROLE HEBT OVER AL JE LICHAAMSDLEN.
TOTALE BEHEERSING VOORKOMT EEN FOUTE AFSPRONG. ÉN DUS TEGELIJK EEN
FOUTE LANDING.

OPKNAPBEURT DOMMEL DOOR EINDHOVEN

Door het afvangen van een groot deel van het vervuilde slib vóór Eindhoven, kan ook de waterbodem stroomafwaarts worden aangepakt. Tegelijk met het saneren van de waterbodem wordt de Dommel tot aan het Wilhelminakanaal in Son en Breugel opnieuw ingericht. In dit project werken de gemeenten Eindhoven, Son en Breugel en Nuenen samen met Waterschap De Dommel. Op 21 september 2007 ondertekenden de samenwerkende partijen daartoe een intentieverklaring. De plannen voor de Dommel door Eindhoven werden op 23 september tijdens de publieksdag Zondag Waterdag gepresenteerd op het terrein van de waterzuivering in Eindhoven.

Mooi Water

Voor burgers gaat het om de waarde van water zoals zij dat beleven. Hierbij gaat het dan niet om doelsoorten en het aantal milligram per liter vervuilde stof. Het waterschap onderkent dit belang en weet dat mooi water bijdraagt aan het realiseren van de andere thema's. Cultuurhistorie als drager bij de Essche Stroom, wandelen bij de Tongelreep of de aanleg van een vissteiger in Haaren.

Tijdens de publieksdag Zondag Waterdag op 23 september konden jong en oud genieten van verschillende wateractiviteiten in Eindhoven en Valkenswaard. In Valkenswaard waren unieke wandelingen uitgezet door het Tongelreepdal en langs de visvijvers. Direct werd daarmee een link gelegd naar het beleid op het gebied van visstandsbeheer en hengelsport,

zaken die nauw samenhangen met mooi water.

Herstel de Nemer

De beek de Nemer bij Haaren was in de jaren '60 van de vorige eeuw bij het graven van de Essche Stroom in verval geraakt. Het waterschap wil de beek herstellen en de bodem saneren. Als we de Nemer doortrekken, kan de stuw in de

Essche Stroom vispasseerbaar worden gemaakt. Samen met Brabants Landschap is tegelijk gekeken naar manieren om de cultuurhistorische landschapsstructuur te herstellen en te versterken. Zo heeft mooi water een bijdrage geleverd aan de realisatie van de thema's natuurlijk water en schone waterbodem.

PROJECT MOERENBURG

Het waterschap en de gemeente Tilburg werkten in 2007 samen bij het zoeken naar een toekomst voor het rwzi-terrein Moerenburg, voorheen rwzi Tilburg-Oost. Na enkele studies concluderen de besturen dat de toekomst van het terrein, naast de functie voor waterbeheer, ligt in een maatschappelijke richting. Denk daarbij aan cultuur, kunst, dagrecreatie en educatie. Het terrein ligt op een unieke locatie, strategisch van belang bij het verbinden van stad en platteland. In 2007 werden op het terrein door de stichting KORT diverse kunst- en cultuuractiviteiten georganiseerd om de mogelijkheden goed te verkennen. Het project werd ook gehonoreerd en financieel gesteund door het Stimuleringsfonds voor Architectuur.

BELEVING

ONDANKS ALLE TECHNIEK, BEHEERSING, KENNIS EN SOUPLESSE KAN DE WARE TOPSPORTER NIET ZONDER BELEVING. PERSOONLIJKE BELEVING, MAAR TEGELIJK BELEVING VOOR DE TOESCHOUWER. DIE LEEST SUCCES IMMERS VOOR EEN GROOT DEEL AF AAN 'BELEVINGSWAARDE' EN HET VERRASSINGSELEMENT.

Stedelijk water

Ook in de steden wordt mooi water meer en meer als toegevoegde waarde aan een prettige woonomgeving gezien. In 2007 heeft het waterschap dan ook een financiële bijdrage van ruim 1,5 miljoen euro geleverd voor investeringen in stedelijk gebied. De kosten waren geraamd op 3 miljoen euro, maar konden door enkele meevallers worden gehalveerd.

Oude sluis ontdekt

Tijdens graafwerkzaamheden voor Plan Dotterbloem, de herinrichting van de Dommel in Sint-Oedenrode, werd op 28 september onverwachts een middeleeuwse sluis ontdekt, een zeer bijzondere archeologische vondst. Het gaat om resten van de oudste sluis die tot nu toe in Noord-Brabant is onderzocht. De werkzaamheden omvatten deels het opnieuw aantakken van een oude meander van de Dommel, die in de jaren '60 van de vorige eeuw buiten gebruik werd gesteld. De bedding van deze oude Dommelarm verlandde sindsdien langzaam. Bovendien zijn er op deze plek geen grootschalige baggerwerkzaamheden meer uitgevoerd. Daardoor zijn enkele waterstaatkundige werken uitstekend bewaard gebleven onder de waterspiegel, zoals honderd zeer goed geconserveerde houten palen en constructiedelen van de sluis.

De nabeschuwing

Na de wedstrijd is het tijd voor een nabeschuiving. We kijken naar onze prestaties en de scores, zowel intern als op het gebied van onze beleidsvelden. Ook een cijfermatige analyse hoort hier bij.

Ziekteverzuim

Het bedrijven van topsport blijkt ook nog eens positieve effecten op de gezondheid te hebben. Want ook in 2007 zette de daling in het ziekteverzuim verder door: 3,6%, ten opzichte van 4% in 2006. Een historisch cijfer, waarmee we ruimschoots onder het streefcijfer van 4% bleven! Opvallend daarbij is wel dat het kort verzuim (0 tot 8 dagen) steeg van 1,0% in 2006 naar 1,5% in 2007. Mogelijke oorzaken zijn de griepperiode aan het begin en eind van het jaar, de verhoogde werkdruk, onzekerheid door de organisatieontwikkelingen en de nieuwe manier van werken die daarmee gepaard gaat. De daling van het middellange en lang verzuim is toe te schrijven aan een goede reïntegratie.

Arbo- en verzuimbeleid

In 2007 startten we met het actualiseren van de risico-inventarisaties. We organiseerden trainingen op het gebied van onder andere VCA, BHV en EHBO. Ook werden de risico's bij alle gemalen in kaart gebracht en om deze te beheersen is een plan van aanpak gemaakt. Wat betreft onze zorg voor arbeidsomstandigheden had de arbeidsinspectie een overwegend positieve indruk. Conclusie: er is voldoende zorg voor arbeidsomstandigheden en de grootste risico's worden voldoende beheerst.

Flexibele huisvesting

Collega's bij de processen Verlenen vergunningen en Toezicht houden en handhaven deden in 2007 de eerste ervaringen op met flexibele werkplekken. De meesten van hen waren positief. De komende tijd gaan we onderzoeken hoe het flexibele huisvestingsconcept ook in de rest van het gebouw kan worden toegepast.

Waterschap De Dommel beste werkgever

Je resultaten als topsporter zijn onder meer af te lezen aan de prijzen die je in de wacht sleept. Waterschap De Dommel werd in 2007 door het vakblad Intermediair, net als in 2006, gekozen als beste non-profit werkgever en bleef daarmee aan de top. Het waterschap scoort het best op arbeidsvoorwaarden en wat werknemerstevredenheid betreft doen we het vooral goed op de volgende punten: geen uitstroom naar Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA), laag ziekteverzuim en weinig stressklachten. Bovendien hebben onze 375 medewerkers direct invloed op het behalen van bonussen.

Doelstelling: 0,8 miljoen
 Prestatie: 1,4 miljoen

Beleid- en kennisontwikkeling

Investeringen		De prestaties verlopen naar	
Aantal personen in dienst per 31-12-2007, ongeveer €1 miljoen geïnvesteerd om met name kennis te ontwikkelen. Dit is €1 miljoen minder dan begroot. De oorzaak hiervoor is de vertraging van projecten en besluit om minder capaciteit in te huren. Financiële voordelen behaalde het waterschap door 115 gemeenschappelijk uit te voeren steden.		Aantal personen in dienst per 31-12-2007, verdeeld naar leeftijdscategorie	
Totaal aantal medewerkers per 31-12-2007		Leeftijd	
Aantal vrouwen		man	vrouw
Deeltijd		0 - 24 jaar	2
Fulltime		25 - 34 jaar	39
		35 - 44 jaar	82
		45 - 54 jaar	85
		55 - 59 jaar	35
		60 jaar en ouder	16
		Totaal	259
			115

De analyse

Beleidsveldprogramma	(gewijzigde) Begroting 2007		Jaarrekening 2007	
	Bruto uitgaven	Subsidies	Bruto uitgaven	Subsidies
Realisatie watersysteemwerken	15.400.000	3.730.000	19.385.000	8.040.000
Zuiveringstechnische werken	16.670.000	303.000	7.314.000	1.393.000
Beleid- en Kennisontwikkeling	1.045.000	-	886.000	-
Vergunningverlening en Handhaving WVO en Keur	-	-	-	-
Afvalwaterketen	580.000	-	346.000	-
Heffing en Invordering	-	-	-	-
Bestuur en ext. communicatie	100.000	-	157.000	-
Organisatieontwikkeling	89.000	-	-	-
ICT-programma	1.013.000	-	650.000	-
Overige investeringen	1.003.000	-	346.000	-
Vervangingsinvesteringen	620.000	-	605.000	-
Totaal	36.520.000	4.033.000	29.689.000	9.433.000

De bovenstaande tabel geeft inzicht in de begrote en gerealiseerde investeringen per beleidsveldprogramma.

Realisatie watersysteemwerken

De prestaties

2007 was een zeer succesvol jaar. We investeerden ruim € 19 miljoen in realisatie watersysteemwerken, diverse projecten en de aankoop van gronden. Er werden 23 nieuwe projecten geformuleerd. Voor de projecten werd 30 hectare grond verworven en ruim 50 hectare uitgeruild. Daarmee waren de investeringen hoger dan ooit. De focus lag in 2007 voor een groot deel op het in voorbereiding nemen van natte natuurparels. Er zijn 3 extra projecten in voorbereiding genomen waarin 7 verdroogde gebieden liggen. We verwijderden circa 640 ton waternevel, meer dan in de

afgelopen jaren. Ook nam ons bestuur het besluit om in 2008 maaisel op te ruimen langs de beken waarlangs een mestvrije zone is aangewezen. Tenslotte maakten we een doorstart met het Actief Randenbeheer (2007-2013), waarvoor zich inmiddels 47 deelnemers met een totaal van 75 km aan bufferstrook hebben aangemeld.

De score

De prestaties en begroting zijn ruim gerealiseerd. Vrijwel alle prestaties zijn conform de planning opgeleverd, met een positieve uitschieter bij de voorbereiding van de natte

natuurparels. Daarmee is versnelling van de uitvoering een feit. Ook op het gebied van de grondverwerving werden belangrijke stappen gezet. Zo werd de strategie bijgesteld, waardoor we als waterschap in staat zijn in een aantal gebieden zelf de regie op de grondverwerving te gaan voeren. Niet alle projecten zijn succesvol verlopen. De projecten antiverdroging Boven-Dommel, waterberging in Beekherstel Groote Beerze Baest Spoordonk en aanleg Retentievijver Groenstraat zijn om uiteenlopende redenen vertraagd.

Zuiveringstechnische werken

De prestaties

In 2007 investeerden we € 6 miljoen in het realiseren en in stand houden van rioolwaterzuiveringen en gemalen. Daarmee bleven we achter bij de geplande investeringen. De oorzaak lag deels in externe factoren. Zo werd de geplande realisatie van de verschillende gemalen doorgeschoven naar 2008. Ook de geplande aanpassing van de slibvergistingsinstallatie in Mierlo ging niet door, omdat het project economisch gezien, onvoldoende rendement oplevert.

Op veel fronten wisten we tóch mooie resultaten te boeken. Wat de Benchmark Zuiveringsbeheer betreft stegen we bijvoorbeeld van de 18e naar de 4e plaats! Met betrekking tot de prestaties op financieel gebied, zuiveringsprestaties en klanttevredenheid behoren we nu tot de top van Nederland. Verder werden de doelstellingen voor de fosfaat- en stikstofverwijdering (resp. P en N) ruimschoots gehaald: P = 86,7 % en N = 79,3 %. En dat terwijl het energieverbruik daalde ten opzichte van 2006. Tenslotte waren er 3 calamiteiten die we zonder

al te grote problemen het hoofd konden bieden: de sliblaag op de nabezinktanks van Eindhoven in mei, de persleidingbreuk nabij de rioolwaterzuivering Haaren en de oliebreuk in de leiding op de rwzi Eindhoven.

De score

Ondanks wat tegenslagen door externe factoren mogen we trots zijn op de uitkomst van de Benchmark Zuiveringsbeheer en op het ruimschoots behalen van de doelstellingen voor de fosfaat- en stikstofverwijdering.

Beleids- en kennisontwikkeling

De prestaties

De concept-waterprogramma's in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water zijn conform de planning eind 2007 opgeleverd. Het hierbij gevolgde gebiedsproces leidde ertoe dat we veel meer verbinding kregen met de gemeenten in ons beheersgebied. Waarvoor de gemeenten dan ook hun waardering uitspraken. Daarnaast zijn we gestart met het opstellen van het nieuwe Waterbeheerplan. Daarin wordt naast een beschrijving van het waterbeheer in normale omstandigheden en bij calamiteiten ook informatie opgenomen over andere, gerelateerde nota's, projecten en trajecten. Het concept-plan moet uiterlijk op 1 juli 2008 zijn afgerond.

De score

Voor een groot deel werden de beoogde prestaties gehaald. In enkele gevallen waar dat niet gebeurde, waren externe oorzaken aan te wijzen voor de beperkte vertragingen. Belangrijk winstpunt is dat er meer interactie is gekomen tussen het waterschapsbestuur en de ambtelijke organisatie, waardoor steeds beter tegemoet gekomen wordt aan bestuurlijke verwachtingen.

Vergunningverlening en handhaving

De prestaties

Samenwerken staat hoog in het vaandel bij het verlenen van vergunningen en het handhaven. Eind 2007 zijn we met de gemeenten Boxtel en Haaren en de Provincie Noord-Brabant gestart met een pilot voor het samen oppakken van vergunningsprocedures en controles. Zo willen we inzicht krijgen in de consequenties voor deze samenwerking op het moment dat de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is ingevoerd. Dat zal waarschijnlijk op 1 januari 2009 het geval zijn. Verder voldeden alle 49 grote milieuvervuilende bedrijven in het gebied van Waterschap De Dommel op 31 oktober aan de Europese IPPC-richtlijn en werd eind 2007 een gezamenlijk controleplan opgesteld met de Algemene Inspectie Dienst (AID), waarmee samen milieuvluchten zijn uitgevoerd.

De score

Behalve het digitaal beschikbaar stellen van de Wvo-vergunningen zijn de doelen gehaald. Uit een gezamenlijk onderzoek dat samen met de Noord-Brabantse waterschappen is uitgevoerd blijkt dat men goed tevreden is over de handhaving. De verbeterpunten die zijn aangedragen krijgen in 2008 een vervolg. Door de verdere professionalisering zijn de overtredingen aanzienlijk verminderd. Hoewel een controle altijd een momentopname is, blijkt in de praktijk dat de regels beter worden nageleefd.

Afvalwaterketen

De prestaties

In 2007 werd relatief veel beleid ontwikkeld voor de waterketen, met als doel de samenwerking binnen die keten te versterken en onze toekomstige strategie verder te bepalen. De afgesproken prestaties zijn geleverd. Wat de kwaliteit van ons werk en de daarbij behorende innovaties betref, was 2007 een goed jaar. We werden als waterschap regelmatig gevraagd om kennis en inzichten ter beschikking te stellen en mee te denken, zowel op nationaal als internationaal niveau. Een mooi voorbeeld is het project Water en Gezondheid, een samenwerking van het waterschap met Brabant Water, Philips, TNO en KIWA.

De activiteiten rondom het leveren van werkwater door Samen Stromen zijn stopgezet. Door een aantal ontwikkelingen vinden alle aandeelhouders het onverantwoord om geld te blijven steken in deze vennootschap.

De score

Onze rol als 'kennisinstituut' en het feit dat we gezien worden als ontwikkelaar van innovatieve projecten op het gebied van de afvalwaterketen is iets om erg trots op te zijn. We zullen deze rol dan ook verder proberen uit te bouwen.

Heffing en invordering

De prestatie

De totale opbrengst van de omslagheffing en de verontreinigingsheffing is 2,1% hoger uitgevallen dan verwacht. Daarbij legden we onder andere meer voorlopige aanslagen op aan bedrijven omdat ze hun verwachte daling van het aantal verontreinigingseenheden niet realiseerden. In 2007 keerden we € 0,95 miljoen uit voor kwijtscheldingsverzoeken, geheel conform onze prognose. Het aantal verzoeken ten opzichte van 2006 is meer dan verdubbeld (19.000 versus 8.000), waarschijnlijk omdat we uit oog van klantvriendelijkheid mensen de mogelijkheid gaven een aanvraag te doen via het insturen van een antwoordkaart.

De score

De belastingopbrengsten zijn gestegen. Tegelijk wisten we in 2007 een slag te slaan op het vlak van klantvriendelijkheid. Door nieuwe mogelijkheden te bieden hoefde het call center ook veel minder in actie te komen.

Bestuur en externe communicatie

Prestaties

In 2007 begonnen we met de voorbereidingen voor de waterschapsverkiezingen. De Wet modernisering waterschapsbestel en het Waterschapsbesluit traden in december in werking. We vroegen de Tweede Kamer en de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat om in de toekomst het stemmen via internet bij waterschapsverkiezingen mogelijk te maken. In 2007 maakten we wat het educatiebeleid betreft ook een vertaalslag naar de praktijk. Zo is in Eindhoven een tijdelijk voorlichtingscentrum ingericht voor publieksontvangsten en wordt samen met de gemeente gewerkt aan een startnotitie voor een nieuw voorlichtingsgebouw in Eindhoven. In 2008 gaan we basisscholen in ons gebied actief benaderen. In 2007 werden

2 klachten ingediend over het waterschap bij de Nationale Ombudsman. Beide klachten werden echter afgewezen. Tenslotte werd in 2007 het beleid voor internationale samenwerking verder ingevuld.

Score

Algemeen kan worden gezegd dat het waterschap in 2007 flink heeft gewerkt aan het imago. We namen meer en meer onze maatschappelijke verantwoordelijkheid, onder meer door het bijdragen aan de mondiale waterproblematiek. Daarbij betrekken we de burger steeds meer bij onze activiteiten. Niet alleen door meer voorlichting te geven, maar ook door met nieuwe middelen naar de basisscholen te gaan, zodat kinderen in ons stroomgebied minimaal een keer de kans krijgen een bezoek te brengen aan het waterschap.

Ondersteunende producten

Prestaties

We wisten in 2007 de lopende organisatieontwikkeling vanuit een centrale positie te stroomlijnen, zodat een versnipperde aanpak werd voorkomen. De procesgedachte is uniform uitgedragen en doorgevoerd. Wat betreft Planning en Control wisten we in 2007 in ieder geval vereenvoudigingen in de rapportages door te voeren. In 2008 gaan we ook aan andere producten werken. Verder kreeg de financiële managementinformatie in 2007 een stevige impuls. In 2008 pakken we ook de personele managementinformatie aan om zo te kunnen sturen op doelrealisatie.

Score

Planning en realisatie sloten in 2007 goed bij elkaar aan. Tot nu toe werden in de programma-periode 23 projecten afgerond. Alleen de financiële realisatie loopt wat achter, onder meer omdat enkele projecten pas in 2008 worden afgerond. Tenslotte wisten we een mooie 'prijs' in de wacht te slepen: Waterschap De Dommel werd in 2007 winnaar van het Intermediair Onderzoek Beste Werkgevers Non Profit 2007. Om het jaar geheel in de stijl van een topsporter te bekronen.

Financiële analyse

bedragen x € 1.000,-	Jaarrekening 2007	Begroting (incl. wijz.) 2007	Jaarrekening 2006
Lasten			
Kapitaalslasten	27.300	27.400	25.600
Personeelslasten	23.800	24.100	22.500
Goederen en diensten derden	33.200	32.500	29.300
Toev. reserves en voorzieningen	500	200	1.400
Onvoorzien	0	400	0
Nagekomen lasten voorgaande jaren	2.100	0	0
Totale lasten	86.900	84.600	78.800
Baten			
Rentebaten en dividend	6.300	5.200	1.100
Opbrengsten	5.500	5.000	5.900
Onttr. reserves en voorzieningen	1.500	900	3.000
Geactiveerde lasten	1.400	1.000	1.500
Totale baten	14.700	12.100	11.500
Subtotaal lasten minus baten	72.200	72.500	67.300
Waterschapsbelastingen			
Waterbeheersings- en Ingezetenenomslag	23.200	22.800	21.700
Verontreinigingsheffing	57.600	56.400	54.500
Totaal Waterschapsbelastingen	80.800	79.200	76.200
Saldo van baten en lasten	8.600	6.700	8.900

Financiële nabeschoouwing

Personeelslasten

De personeelslasten zijn in 2007 € 300.000 lager dan begroot. Dit komt door het niet of later invullen van vacatures. Hierdoor ontstond een voordeel van € 700.000. Aan de andere kant werden de kosten voor de inhuur van tijdelijk personeel € 400.000 hoger.

Goederen en diensten derden

De energiekosten zijn € 1,3 miljoen hoger dan begroot. Oorzaak is een onterechte correctie in de oorspronkelijke begroting. De slibkosten zijn bij gelijkblijvende hoeveelheden aangeleverd slib ruim € 1 miljoen lager. Dit voordeel is het gevolg van een positief financieringsresultaat van de NV Slibverwerking Noord-Brabant.

Toevoeging reserves en voorzieningen

Het verschil is te verklaren door een niet begrote toevoeging aan de voorziening dubieuze debiteuren.

Nagekomen lasten voorgaande jaren

Dit gaat over de financiële afwikkeling van het niet doorgaan van het project Slibgisting Mierlo en de de liquidatie van Samen Stromen BV.

Rentebaten en dividenden

Het achterblijven van de investeringen heeft een positief effect op het liquiditeitssaldo. Hierdoor wordt er per saldo meer rente gegenereerd. Dit levert een voordeel op van € 1 miljoen.

Opbrengsten

De toename wordt vooral veroorzaakt door de toename van het verlenen van diensten aan derden.

Onttrekking aan reserves en voorzieningen

De onderhoudswerkzaamheden aan het waterschapshuis betekenen een extra onttrekking van € 200.000.

Een herberekening van de wachtgeldverplichting heeft geleid tot een vrijval van de voorziening. Dit van in totaal € 400.000.

Geactiveerde lasten

Het later opleveren van projecten betekent een toename van de geactiveerde lasten van in totaal € 400.000.

Waterbeheersings- en ingezetenenomslag

De waterbeheersingsomslag is door een hogere WOZ-waarde bijna € 400.000 hoger uitgevallen.

Verontreinigingsheffing

Door een toename van het aantal vervuilingseenheden was de opbrengst uiteindelijk € 1,2 miljoen hoger.

COLOFON

Concept, redactie en vormgeving
Imagro BV, Ottersum

Fotografie
Waterschap De Dommel
Imagro BV, Ottersum
Beeldveld Fotografie, Tilburg

Druk
Drukkerij Tielen, Boxtel

Juni 2008

Postbus 10.001
5280 DA Boxtel
Boscheweg 56 Boxtel

Tel. (0411) 618 618
Fax. (0411) 618 688
info@dommel.nl
www.dommel.nl